

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra Historisk Børne-Lærdom

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Grundtvigs værker", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. III. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/text/gv-1829_480A-txt-shoot-idm155.pdf (tilgået 03. maj 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Før man kan indføre Nogen i den *historiske Verden*, maa man vide, *hvor* den er, og skiøndt den er nem at finde, har jeg dog bemærket, at de ivfleste kun have en meget taaget Forestilling derom, og vil derfor anmærke, at den bedst overskues fra to kiendelige Middel-Punkter, som er *Middel-Havet* og *Øster-Søen*, og hint, hvis Kyster udgiøre den gamle Verdens historiske Skue-Plads, er derfor det Første, man skal lære at kiende. Veed man nemlig blot, hvorledes Middel-Havet ligger for de tre gamle Verdens-Dele, og hvad man kalder saavel de største Øer deri, som Landene deromkring, da veed man ogsaa hvad det var, de gamle Stor-Folk: *Perser*, *Græker* og *Romere*, beilede til, og naar man derhos lægger Mærke til de asiatiske Lande fra Middel-Havet til Indus, da har man den geographiske For-Kundskab, som *nødvendig* behøves, for at følge Begivenhederne, til det Vestlige Riges Undergang. Man bør imidlertid, da det ingen Sag er, strax giøres bekiendt med Landene omkring *Øster-Søen* og *Kattegat*, samt den store Øe i Vester-Havet, for at man kan have det Hele i Sigte, og undgaae Afbrydelse. Da man kan lære Børn dette, omtrent saa tidlig som man vil, fristes man ikke til at gaae videre, før de er sadelfaste, men længere bør man heller ingenlunde gie; thi Geographi uden Historie er, historisk og menneskelig talt, en Ørk, hvori man ikke maa lade de Smaa omvanke længer end nødvendig, og det er derfor en dobbelt Synd, man sædvanlig begaaer, ved at trække om med dem i alle fire eller fem Verdens-Dele fra By til vBy, at læse Told-Ruller over ind- og udgaaende Vahre, og Mand-Tal over alle anonyme Ædere i hele Verden! Det er dobbelt Synd, thi man trætter Børnene ved at lade dem løbe efter Næsen, og lære hundrede Dele, hvoraf de ni og halvfemsindstyve nødvendig glemmes, og man giør dem *historisk* talt *folkesky*, eller indprænter dem dog den umenneskelige Fordom, at *Hoved-Sagen* ved et Land er *ikke hvad Folk* det føder, og for *hvilket Menneske-Liv* det har været Skue-Pladsen, men kun hvad Byerne hedder, hvordan Jords-Monnet falder og stiger, hvilke ædendes Vahre man finder, hvad man tjener Føden med, og hvormeget vel omtrent Mandskabet og Skatterne kan beløbe sig til. At en *Napoleon*, der ikke ændsede nogen Historie, uden sin egen, og søgde derfor kun at giøre *den* saa mærkværdig og daadfuld som muligt, at han drev paa en saadan geographisk Underviisning, som baade han selv og hans Soldater kunde have godt af, det var naturligt; men at den drives ligesaa livløst, hvor den skal tjene til at udvikle dannede Mennesker og hølærde Mænd, det er saa urimeligt, at man har Ondt ved at troe, og maa nødvendig have Ondt af at see det!